

*Փաթեթի հեղինակ՝ «Միխիթար Մեքաստացի» կրթահամալիրի անգլերեն լեզվի
դասավանդող՝ Յուրա Գանջալյան*

**Անգլերենի ուսումնական նյութերի և առաջադրանքների փաթեթ՝ կրթահամալիրի Միջին և
Ավագ դպրոցների հեռավար ուսուցմամբ սովորողների համար**

Մաս 2

Միջին դպրոց. Կապակցող բառեր and, but, so, yet, either... or, neither... nor, both...and, not only...but...as well (also)

Շատ հաճախ հարկ է լինում կապել երկու պարզ ընդարձակ նախադասությունները՝ խոսքն ավելի հակիրճ ու սահուն դարձնելու համար. and-ն կամ իսկ, but-բայց, yet-բայցևայնպես, or-այլապես, both...and-և...և, so-այսպիսով, either...or-կամ...կամ, neither...nor–ոչ...ոչ, not only...-but...as well-ոչ միայն...այլ նաև.

Examples.

and

She finished her homework. She went out.

She finished her homework and went out. Այստեղ «և» է թարգմանվում:

She drank a cup of tea. Nick refused to drink anything.

She drank a cup of tea and Nick refused to drink anything.

but

She studied hard. She failed the exam.

She studied hard but failed the exam.

So

It was raining heavily. I stayed at home.

It was raining heavily, so I stayed at home.

yet

I was very tired. I continued working.

I was very tired, yet I continued working.

or

Stop mocking your sister. I will punish you.

Stop mocking your sister or I will punish you.

both...and

John likes action films. Nick likes action films.

Both John and Nick like action films.

either...or

You can come at seven. You can come at eight.

You can come either at seven or eight.

neither ...nor

Nick doesn't like Indian films. John doesn't like Indian films.

Neither Nick nor John likes Indian films.

not only...but...as well

He copies out the new words. He learns the new words.

He not only copies out the new words but learns them as well.

Նա ոչ միայն դուրս է գրում նոր բառերը, այլ նաև սովորում է դրանք:

Միացրեք նախադասությունները օրինակներում նշված կապակցող բառերով: Join the sentences with the linking words mentioned above.

She doesn't like Chemistry. She doesn't like Biology.

You should study hard. You will fail the exam.

I did my lessons. I switched on the TV set.

You can go to the Black Sea for your holiday. You can go to Jermuk for your holiday.

I finished school ten years ago. My friend finished school ten years ago.

I can lend you my cell phone. You should give it back in an hour.

Translate the sentences into English.

Ե՛վ իմ քույրը, և՛ ես գնացինք գնումներ անելու:

Նա չի խոսում ո՛չ վրացերեն, ո՛չ ռուսերեն:

Դու ոչ միայն պետք է ավսենները լվանաս, այլ նաև հատակը ավլես(sweep the floor):

Նա շատ էր ուզում ավտոմեքենա գնել, բայց չէր կարողանում փող խնայել (save money for) դրա համար:

Սուսանը արկածային գրքեր է կարդում, իսկ Լևոնը պատմավեպեր է սիրում կարդալ:

Դու կարող ես կամ համերգ գնալ, կամ՝ թատրոն:

Նա շատ էր ուզում շարունակել իր կրթությունը համալսարանում (continue his education at the university), բայց նայնպես, քիչ էր աշխատում:

Ես չգիտեի դեպի հյուրանոց տանող ճանապարհը, այսպիսով հարցրեցի ոստիկանին:

Միջին դպրոց. Հարցն ուղղել անուղղակի ձևով

Երբեմն ավելի հարմար է ուղիղ հարց տալու փոխարեն այդ բանը անել անուղղակիորեն, որն ավելի քաղաքավարի է:

Օրինակ՝ When does the train arrive from Moscow? Ուղիղ հարց:

When did you meet Vahag?

Is Hakob at home?

Անուղղակի հարցեր ուղղելու ձևեր. անուղղակի հարցերում նախադասությունը պատմողական ձևում է: do, did, օժանդակ բայերը չեն գործածվում, is, was, are, were օժանդակ բայերը դրվում են ենթակայից հետո:

I wonder when the train arrives from Moscow. Հետաքրքիր է, թե երբ է գնացքը ժամանում Մոսկվայից:

I wonder when you met Vahag.

I wonder if Hakob is at home.

I'd like to know when the train arrives from Moscow. Ես կցանկանայի իմանալ, թե երբ է գնացքը ժամանում Մոսկվայից:

I'd like to know when you met Vahag.

I'd like to know if Hakob is at home.

I want to know when the train arrives from Moscow. Ես ուզում եմ իմանալ, թե ...

I want to know when you met Vahag.

I want to know if Hakob is at home.

Ուղղակի հարցեր տալու փոխարեն նույն միտքը ձևակերպեք պատմողական նախադասություններով՝ հետևելով իմ օրինակներին:

1. How did he manage to solve that problem?
2. Are you pleased with his answer?
3. When does the plane to Amsterdam take off?
4. How often do you visit your grandparents?
5. When are they returning to Yerevan?
6. Is this book translated into Armenian?
7. Where are you going to spend your holiday?

Translate into English

1. Ինչպե՞ս կարողացար գտնել այս հարցի պատասխանը:
2. Հետաքրքիր է, թե ինչպես կարողացար գտնել այս հարցի պատասխանը:
3. Ես կցանկանայի իմանալ, թե երբ են նրանք վերադառնալու:
4. Ես ուզում եմ իմանալ, թե ինչու ես դու այդքան տխուր:
5. Ինչու՞ ես այդքան տխուր:
6. Ինչու՞ չես կարողանում պատասխանել իմ հարցին:
7. Հետաքրքիր է, թե ինչու չես կարողանում պատասխանել իմ հարցին:

Ավագ դպրոց. Used to do smth, to be used to doing smth, get used to doing smth

used to do something – անցյալում սովորաբար կատարվող գործողությունն նշելու համար
When I was young I **used to go** to the cinema very often. Now I watch films on YouTube.
Այստեղ used to -ն նույնիսկ չի էլ թարգմանվում հայերեն: Երբ երիտասարդ էի, շատ հաճախ էի գնում կինոթատրոն:

to be used to doing something կամ to be used to something – սովոր լինել մի բան անելուն կամ սովոր լինել մի բանի. այս արտահայտությունը կարելի է տարբեր ժամանակներում գործածել:

I am used to drinking coffee in the morning. Ես սովոր եմ սուրճ խմելուն առավոտյան:

I am used to morning coffee.

I was used to drinking coffee. Ես սովոր էի ...

I was used to coffee.

I will be used to drinking coffee. Ես սովոր կլինեմ ...

I have been used to drinking coffee in the mornings for already 10 years. Ես արդեն ու տարի է սովոր եմ սուրճ խմելուն առավոտներին:

get used to doing something կամ get used to something – մի բան անելու սովորություն ձեռք բերել կամ սովորություն ձեռք բերել մի բանի

Այս արտահայտությունն էլ կարելի է տարբեր ժամանակներով գործածել:

He got used to smoking 15 years ago.

He got used to cigarettes 15 years ago.

Soon you will get used to getting up early because of your new job.

I. Use the right expression in the correct form.

1. She (used to, got used to, was used to) get up very early because her working place is at a distance of 25 km.
2. Henry (used to, is used to, got used to) cycling to his work as there was no transport in that district.
3. They (used to, are used to, got used to) having a shower every day in summer.
4. Jack (used to, got used to, was used to) wear a panama hat.
5. I didn't like to take part in those events but soon I (used to, was used to, got used to) them.

II. Translate into English

1. Նա վեր էր կենում վաղ առավոտյան և աշխատում էր իր փոքրիկ պարտեզում:
2. Հենրի սովորություն ունի ուշանալ հանդիպումներից (ուշանալ մի բանից – to be late for)
3. Նա սկզբում չէր ուզում կաշառք (bribe) վերցնել, բայց շուտով սովորեց դրան:
4. Նա սովորություն ուներ դուռը բաց թողնել գիշերները, բայց այդ դեպքից հետո միշտ կողպում (lock) է այն:
5. Կարծում եմ, որ շուտով ձեր սենյակը մաքուր պահելու սովորություն ձեռք կբերեք:

Ավագ դպրոց. Բառագույգեր (մաս 2)

Բառագույզեր. մաս 2

To rob-կողոպտել – to steal-գողանալ

Actual-փաստացի – current-ներկայիս

To walk along the street քայլել փողոցի երկայնքով –to walk across the street- անցնել

փողոցի մի մայթից մյուս մայթը

Among երկուսից ավել բաների միջև – between երկու բաների միջև

Each other իրար – one another -իրար Seyran and Susan loved each other. People should respect one another.

To allow թույլատրել (կարող է գործածվել կրավորական սեռում – He was allowed to go home.) – to let թույլատրել (չի գործածվում կրավորական սեռում)

Since ի վեր– for Since 2016 -2016-ից ի վեր, for 7 days յոթ օր

So that որպեսզի (պետք է հաջորդի ենթակայով և ստորոգյալով նախադասություն) – in order to որպեսզի (չի հաջորդում ենթակայով և ստորոգյալով նախադասություն) He studied hard so that he could pass the exam. He studied hard to pass the exam:

To remain մնալ – to stay-մնալ

to remain faithful, to remain confident, to stay at school, to stay at home.

To leave թողնել – to forget մոռանալ

I am sorry, I left my notebook at home. I am sorry I forgot to bring my notebook.

Beside կողքը – besides-բացի Come and sit beside me. Another taxi is coming towards me besides this one.

Except բացի (բացառում է) – besides բացի (ներառում է)

I have watered all the trees except this one. Ես ջրել եմ բոլոր ծառերը բացի այս մեկից:

Besides this one, I have watered two more trees. Բացի այս մեկից ես ևս երկու ծառ եմ ջրել:

Too նույնպես (նախադասության վերջում) – also նույնպես(ենթակայից հետո) – either նույնպես (ժխտական նախադասություններում)

Lose կորցնել – loose չափսով մեծ, լայն

Disinterested անտարբեր լինել, հետաքրքրություն, շահ չունենալ – uninterested- ձանձրացած լինել, չհետաքրքրվել

Compliment հաճոյախոսություն– complement-լրացում

He gave her a compliment on her new dress. Her necklace was a perfect complement to her dress.

Bear տանել, համբերել I can't bear it any more. Այլևս տանել չեմ կարող դա: – bare մերկ

Further լրացուցիչ, հետագա – farther-ավելի հեռու

Affect վատ ազդեցություն – effect լավ ազդեցություն

The affect of the new medication was a loss of appetite.

The effect of the new method of teaching English is great.

principle -սկզբունք – principal-ղալրոցի տնօրեն

advice -խորհուրդ – advise խորհուրդ տալ –

whether -թե արդյոք — weather – եղանակ

stationary -անշարժ stationery – գրենական պիտույքների խանութ

stationary bicycle – անշարժ հեծանիվ մարզվելու համար, երբ պեդալները պտտվում են, բայց հեծանիվը ամրացված է հատակին

I bought some paper and pencils at the stationery.

1. Two men, with masks on and guns in their hands, rushed into the bank and (to rob, to steal) nearly \$1mln.
2. I can't find my wallet in the bag. Someone has (to rob, to steal) it.
3. The bookstore is on the opposite side of the street. You should walk (along, across) the street.
4. Excuse me, can you tell me the way to the Puppet Theatre? – Go (along, across) this street until the first crossing and then turn right at the corner.
5. Is there a doctor (among, between) your friends?
6. I will tell you the secret but let it be (among, between) you and me.
7. Although she is over sixty she has (to remain, to stay) young and looks like a woman of 40.
8. Will you (to remain, to stay) at home and look after my baby while I am shopping?
9. I am more confident when you are sitting (beside, besides) me while I am solving a math problem.
10. (beside, besides) solving math and physics problems you should sometimes read fiction books.
11. I like all the school subjects (besides, except) chemistry.
12. These shoes are (lose, loose) on me. Can you give me a size smaller?
13. Never (lose, loose) your hope.
14. I didn't continue my business activities because I got (disinterested, uninterested) in it.
15. The old man fell asleep while watching the TV show because he got (disinterested, uninterested) in it.
16. The new head of the department doesn't like the employees to tell him (compliments, complements).
17. The wall ornaments are a good (compliment, complement) to this architectural style.
18. I can't (bear, bare) your impoliteness any longer.
19. The trees are (bear, bare) in late autumn.
20. Please ring me up in case you need any (further, farther) information.
21. Petersburg is (further, farther) from Yerevan than Moscow.
22. I can't act against my (principles, principals).
23. The (principle, principal) had to make a hard decision.

24. Please follow my (advice, advise).
25. Yesterday my grandfather (advice, advise) me to not to waste my earnings.
26. Mobile cafes are not (stationery, stationary).
27. You can buy pens and pencils at the (stationery, stationary).

1. Մեզ թույլատրվում է բառարանից օգտվել:
2. Եկեք ընդմիջում անենք:
3. Չեմ հանդիպել նրան անցյալ տարվանից ի վեր:
4. Ես նրան չեմ տեսել ավելի քան 10 տարի:
5. Դեղատուներ փողոցի դիմացի կողմում է: Դուք պետք է փողոցն անցնեք:
6. Թող մեր զրույցը մնա իմ ու քո մեջ:
7. Երբ դու իմ կողքին ես, ես ավելի ինքնավստահ եմ զգում:
8. Բոլոր տղաները մասնակցեցին մրցումներին բացի Արամից:
9. Այս բաձկոնը լայն է իմ վրա:
10. Նա հավատարիմ (faithful) մնաց իր սկզբունքներին (principles):
11. Քաղաքապետարանը հետաքրքրություն չի ցուցաբերում (անտարբեր է) մեր խնդիրների հանդեպ:
12. Ուսուցիչը խորհուրդ տվեց ինձ վերընթերցել «Վերք Հայաստանի» վեպը:
13. Դու կարող ես տեսնել գնել գրենական պիտույքների բաժնից:
14. Այս անշարժ տրամվայը ծառայում է որպես սրճարան:
15. Լրացուցիչ մանրամասն տեղեկությունների համար կարող եք այցելել այս կայքը:
16. Երբ դպրոցի տնօրենը ներս մտավ, բոլոր սովորողները ոտքի կանգնեցին:

Միջին դպրոց. So, such a, so that

so, such a, so...that

So – այնքան

Գործածվում է ածականի հետ, երբ նրան չի հաջորդում գոյական:

Dilijan is **so beautiful**. Դիլիջանն **այնքան գեղեցիկ է**:

such a – այնպիսիսի

Գործածվում է, երբ ածականին հաջորդում է գոյականը:

Dilijan is **such a beautiful town**. Դիլիջանն **այնքան գեղեցիկ քաղաք է**:

So + ածական + that + նախադասություն

Dilijan is **so beautiful that** it is often called Armenian Switzerland.

Դիլիջանն **այնքան գեղեցիկ է, որ** այն հաճախ անվանում են հայկական Շվեյցարիա:

Task

I. Շարունակեք միտքը՝ օգտագործելով փակագծում տրված բառը ըստ օրինակի:

Try to speak to him once more. (obstinate)

Try to speak to him once more. He is so obstinate.

1. Tell him about it again. (forgetful)
2. Let's go up and comfort her. (helpless)
3. What's the matter with you today. (sad)
4. I can't accept your invitation because I am very busy on that day. (sorry)

II. Combine the two sentences by using "so that".

1. He was sleepy. He couldn't wake up.
2. This picture is beautiful. I am going to hang it in my room.
3. The work was easy. He finished it early.
4. I was tired. I went to bed immediately.

III. Translate into English

1. Ֆիլմն այնքան հուզիչ էր:
2. Դա այնքան հուզիչ ֆիլմ էր:
3. Աշխատանքը հոգնեցուցիչ էր: (tiring)
4. Դա այնքան հոգնեցուցիչ աշխատանք էր:
5. Աշխատանքն այնքան հոգնեցուցիչ էր, որ դրանից հետո չկարողացանք թենիս խաղալ:

Ավագ դպրոց. Հայերենի ըղձական եղանակի արտահայտման ձևերը անգլերենում

Անգլերենում ըղձական եղանակի իմաստը արտահայտվում է երկրորդ տիպի պայմանական նախադասությամբ: Այնքան հետաքրքիր մտքեր են ծնվում իղձ արտահայտելիս: Եկեք փորձենք:

Հարց առաջին.

If I gave you one million euros, what would you do with it? Write a list of five things.

(Պատասխանը գրելիս նախադասությունները ձևակերպեք այսպես՝ If I I would ...)

Հարց երկրորդ.

Where would you like to appear if time travel were possible? Որտեղ կցանկանայիք հայտնվել, եթե ժամանակի մեջ ճամփորդելը հնարավոր լիներ: Write a list of 5 things.

Պատասխանը այսպես սկսեք. If time travel were possible, I would like to...

Հարց երրորդ.

What would you do, if you became the prime minister of Armenia? Ի՞նչ կանեիր, եթե դառնայիր Հայաստանի վարչապետը: Write a list of 5 things.

If I ... I would...

«Երանի ...»-ով նախադասությունները անգլերենում.
 Երանի հիմա Տաշիրի ծաղկազարդ սարերում լինեի:
 I wish I were in Tashir's mountains covered with field flowers.
 Write down a few sentences beginning with "I wish I were...".

Ավագ դպրոց. Շփոթեցնող բառազույգեր

Բառազույգեր, որոնք հաճախ են լինում անգլերենի տարբեր հարցաշարերում: Երբեմն սովորողները չեն կարողանում այդ բառերի գործածման ճիշտ ընտրություն կատարել:
 To raise -բարձրացնել – to rise – բարձրանալ
 Before – նախքան – in front of-առջևում
 To find-գտնել – to found-հիմնադրել
 Incident-միջադեպ – accident-վթար
 Host, hostess-տանտեր, տանտիրուհի հյուրի համար – landlord, landlady -տանտեր, տանտիրուհի վարձով ապրողի համար
 Lend-պարտքով տալ – borrow-պարտք վերցնել,
 To worry-անհանգստանալ – to bother-անհանգստացնել
 To retire-թոշակի անցնել – to resignճիշտապարհական տալ
 To learn-սովորել (իրենից հետո խնդիր է պահանջում. օրինակ՝ learn a poem by heart) – to study- սովորել, ուսումնասիրել (անպայմանորեն խնդիր չի պահանջում)
 To suggest- առաջարկել մի բան անել, գաղափար առաջարկել– to offer- օգնություն, փող առաջարկել
 Last վերջին (The last day of the month) – latest – վերջինը (թարմի իմաստով) օրինակ՝ the latest news, latest fashion
 To lie -պառկել lay-lain, ստել-lied-lied – lay- դնել, laid- laid (Why are you lying to me? ինչու՞ ես ստում ինձ: She is laying the table. Նա սեղանն է զգում):
 Play-ներկայացում – game -խաղ
 Possibility-հնարավորություն – opportunity-առիթ
 the possibility of doing something – the opportunity to do something

I. Choose the right word in the correct form

1. The sun (to raise, to rise) in the East.
2. He (to raise, to rise) a question at yesterday's meeting.
3. There is a small orchard (before, in front of) the school building.
4. You shouldn't eat too much (before, in front of) going to bed.
5. They (found, founded) their company during the Second World War.
6. He (found, founded) himself in an empty room.

7. He got injured in a car (incident, accident).
8. I will forget this (incident, accident) which happened at school.
9. The guests thanked the (host and hostess, landlord and landlady) for such warm hospitality and left.
10. The (hostess, landlady) felt sorry for the poor student and didn't take the rent for
11. that month.
12. Will you (to lend, to borrow) me \$100?
13. You should return the book you have (to lend, to borrow) from the library in time.
14. Don't (to worry, to bother) yourself. I will be able to do it myself.
15. I always (to worry, to bother) about Jane when she is taking an exam.
16. The demonstrators demanded that the city mayor should (to retire, to resign).
17. Employees in our country have the right (to retire, to resign) at the age of 63.
18. If you want to be a success you should (to learn, to study) hard.
19. (to learn, to study) a poem by heart has always been a boring task for me.
20. If you (to offer, to suggest) me a bribe, I will take it as I am not sure that you will be able (to offer, to suggest) doing anything else.
21. I recommend that you try on this pair of shoes of the (latest, last) fashion.
22. He who laughs (last, latest), laughs best.
23. You should always tell me the truth. Do not (to lie, to lay,) to me.
24. This (play, game) can't be performed by ten-year-old children.
25. You should sometimes turn your smartphone off and get involved in outdoor (plays, games).
26. You shouldn't lose this (possibility, opportunity) to learn the second foreign language.
27. In Yerevan there is hardly any (possibility, opportunity) of meeting an English speaking foreigner in order to take the (possibility, opportunity) to speak English.

Translate into English

1. Տես ինչ գեղեցիկ է, երբ արևը բարձրանում է սարերի հետևից:
2. Երբ հարց ունեք, բարձրացրեք ձեր ձեռքերը:
3. Ես ուզում եմ գտնել այն բարերարին, ով հիմնադրել է այս ծերանոցը: (nursing home)
4. Նա կորցրեց իր ձախ ոտքը ավտովթարի պատճառով:
5. Տանտիրուհին չէր ուզում երիտասարդ ուսուցչից սենյակի վարձը վերցնել:
6. 90-ականներին մեր երկրի նախագահը խորհուրդ տվեց բնակիչներին պարտք վերցնել հարևաններից:
7. Մի անհանգստացեք ինձ համար: Երբ օգնության կարիք ունենամ, ես ինքս կանհանգստացնեմ ձեզ:

8. Ե՞րբ ես սովորել լողալ:
9. Դու սիրու՞մ ես սովորել:
10. Ես չեմ հրաժարվի, եթե օգնությունն առաջարկես:
11. Անգլերեն խոսելու առիթը բաց մի թող, երբ հանդիպում ես անգլիախոս զբոսաշրջիկի:
12. Մենք զբոսախնջույք արեցինք մի մեծ կաղնու սովերում: Նրա սովերը այնքան մեծ էր:

Միջին դպրոց. Բացատրական բառարան

Օտար լեզվի իմացության կարևոր կարողություններից է առանց թարգմանելու տալ մի որևէ բառի բացատրությունը և հակառակը՝ բառի օտար լեզվով բացատրությունից կռահել բառը: One of the important skills of knowing a foreign language is giving the definition or explanation of a word without translating it, and vice versa, to guess a foreign word by reading it or listing to its explanation in the foreign language.

Կարդացեք տրված մի քանի օրինակները. Read some examples.

A place where groceries are sold – supermarket.

A place where children go to get education – school.

A person who writes poems – poet.

A person who trains sportsmen – coach.

Task 1. Guess the word.

A place where you go to have dinner. –

A place where people are buried. –

A person who arrests people. –

A person who makes films. –

Something that opens doors. –

A person whose husband has died. –

A person who isn't married. –

A place where you keep money. –

A place where you can buy medicine. –

In this section of the supermarket you can buy sweets. –

A person whose job is to govern the whole country (nation)-

Task 2. Give your own definitions of these words. Do not use English explanatory dictionaries.

elephant –

hedgehog –

library –

smart phone-

corkscrew –
slippers –
rifle –
prosecutor –
lawyer –

Ավագ դպրոց. Հարստացնենք մեր բառապաշարը

Let's enrich our vocabulary. Եկեք հարստացնենք մեր բառապաշարը:

Someone who...

1. keeps losing things is (careless-անուշադիր, forgetful-մոռացկոտ, absent-minded-ցրված)
2. always drops/breaks things is (clumsy-անփույթ)
3. thinks bad things will happen is (pessimistic – վատատես)
4. goes to a lot of parties is (outgoing-շատ ման եկող, sociable-շփվող)
5. keeps his thoughts and ideas to himself is (introverted-ներամփով, unsociable-չշփվող)
6. never smiles is (bad-tempered- միշտ մռայլ վատ տրամադրությամբ,)
7. makes you yawn is (boring – ձանձրացնող,)
8. likes making things is (creative – ստեղծագործ,)
9. keeps things tidy is (neat- կոկիկ, organized- կազմակերպված)
10. never thinks about other's feelings is (uncaring-անհոգատար, selfish-էսասեր)
11. always arrives late for meetings is (unpunctual-անճշտապահ, unreliable - անվստահելի)
12. makes you laugh all the time is (funny – զվարճացնող, humorous-սրամիտ հումորով)
13. thinks good things will happen is (optimistic – լավատես, positive – դրական մտածողությամբ)
14. hurts people or animals is (cruel-չար, sadistic-սադիստային բնավորությամբ)
15. doesn't like talking about his achievements is (modest – համեստ)

Translate the following sentences into English.

1. Երբեք չես տխրի նրա հետ: Նա շատ զվարճալի մարդ է:
2. Մարդիկ, ովքեր երբեք իրենց հույսը չեն կորցնում դժվար իրադրություններում, լավատես են:
3. Դու միշտ ուշանում ես մեր հանդիպումներին: Դու անճշտապահ ես:
4. Չի կարելի այդքան էսասեր լինել: Հարկ է, որ երբեմն մտածես նաև այլ մարդկանց մասին:
5. Նա այնքան ձանձրալի է, որ երբ սկսում է խոսել, ես հորանջում եմ:

6. Ամեն օր նա թատրոն, կինո, համերգ կամ հավաքույթի է գնում: (Թարգմանեք այս նախադասությունը երկու բառով:)
7. Թումը չի խոսում իր զգացմունքների մասին: Նա այնքան ներամփոփ է:
8. Պարոն Բրաունը համեստ կյանքով է ապրում, չնայած շատ ունևոր մարդ է:
9. Քո սենյակը միշտ մաքուր է և ամեն ինչ իր տեղում: Դու շատ կոկիկ ես:
10. Նա այնքան մոռացկոտ ու ցրված է:

Ավագ դպրոց. Երկրորդ և երրորդ տիպի պայմանական նախադասություններ

Երկրորդ և երրորդ տիպի պայմանական նախադասությունները նմուշ օրինակներով.
Նմուշ օրինակներ

It isn't windy today. We won't wear scarves. Այսօր քամոտ չէ: Մենք շարֆեր չենք կրի:

Երկու նախադասությունները միացնում ենք իրար «եթե» շաղկապով:

If it were windy today we would wear scarves. Եթե այսօր քամոտ լիներ, մենք շարֆեր կկրեինք: (Պետք է ուշադրություն դարձնել to be բայի վրա, որը միշտ were ձևը ունի բոլոր դեմքերի համար:)

Նույնկերպ վարվեք տրված նախադասությունների հետ:

1. The weather is not cold. The children won't stay indoors.
2. He isn't going to enter university. He won't attend preliminary courses.
3. The weather isn't warm today. We won't go hiking.
4. The sausage is not fresh. I won't eat it.
5. I am not a doctor. I won't help you.

Նմուշ օրինակ

I don't like carbonated soft drinks. I don't buy them.

If I liked carbonated soft drinks I would buy them.

1. I have no appetite. I won't eat anything.
2. He doesn't read much. His vocabulary won't get rich.
3. I don't know Mr. Hansen. I can't meet him at the airport.
4. He doesn't sing well. He won't take part in the concert.
5. They don't cook. They don't eat at home.

Նմուշ օրինակ

I have got no money with me. I can't lend you any.

If I had money with me I would lend you some.

1. Jim doesn't earn much. He can't go to the sea every summer.
2. I don't know the town. I can't show it to you.
3. The soup isn't ready We can't have dinner now.

4. We haven't got any vegetables at home. We can't make any salad.
5. I don't read any newspapers. I can't tell you the news.

Միջին դպրոց. Have and have got

have և have got

Բրիտանական անգլերենում «have got»-ը նշանակում է «ունենալ» հաշվելի և անհաշվելի գոյականների համար՝ տվյալ ներկա ժամանակահատվածում: «Have got»-ով կազմված նախադասությունների հարցը կազմվում է «have»-ը դնելով ենթակայից առաջ:

He has got a new Nissan Tiida. What has he got?

He has got free time now. I think he can help us.

Has he got free time now?

«Have»-ը նշանակում է «ունենալ» ընդհանրապես անհաշվելի գոյականների համար:

«Have»-ը նաև ձեռք է բերում տարբեր բայերի նշանակություններ տարբեր գոյականների հետ՝ have breakfast – նախաճաշել, have coffee (tea) – սուրճ (թեյ) խմել, have a good time – լավ ժամանակ անցկացնել, have a smoke (cigarette) – ծխել, ...

Հարցական նախադասությունները կազմվելիս գործածվում է «to do» օժանդակ բայը:

Do you have breakfast every day? Did you have a good time yesterday?

I am so busy during the working day that I don't even have time to chat with my fellow workers.

Խոսողը ընդհանրապես ազատ ժամանակ չունի: Բայց այս իրավիճակում գործածվում է «have got» ձևը. «I haven't got time to help you **today**. Can you come to our office tomorrow? – Ես **այսօր** ժամանակ չունեմ ձեզ օգնելու համար: Կարո՞ղ եք գալ մեր գրասենյակ վաղը»:

Առաջադրանք.

Շարունակեք սկսված հարցը. Form questions with the given beginnings.

1. The Smiths have tea at five.

When ...?

2. The Smiths have got a new car.

What ...?

3. He seldom has accidents.

How often ...?

4. Their grandparents have breakfast at 9 am.

What time ...

5. Their grandparents have got a house in the country.

What?

Translate into English.

1. Նրանք միշտ ընթրում են երեկոյան ժամը 8-ին:
2. Նրանք մի նոր տուն ունեն գյուղում:
3. Նա աղքատ է և փող չունի:

4. Կարո՞ղ ես վճարել ուղևորավարձը: Ես փող չունեմ: Դրամապանակս թողեցի տանը:
5. Արամը դժվարանում է (դժվարություն ունի) ֆիզիկան սովորելիս:
6. Արամը չունի ֆիզիկայի դասագիրք:

Ավագ դպրոց. Տեքստի փոխակերպումը անուղղակիի

Dear learners, you have already learned how sentences in direct speech can be turned into indirect speech. Now let's check your knowledge. Here is a text of a parable (առակ): Read the text and reproduce it in indirect speech. Կարդացե՛ք տեքստը և փոխադրե՛ք այն անուղղակի խոսքով:

One day a very wealthy father took his son on a trip to the country for the sole purpose of showing his son how it was to be poor. They spent a few days and nights on the farm of what would be considered a very poor family.

After their return from the trip, the father asked his son how he liked the trip. "It was great, Dad," the son replied.

"Did you see how poor people can be?" the father asked. "Oh Yeah," said the son.

"So what did you learn from the trip?" asked the father.

The son answered, "I saw that we have one dog and they had four. We have a pool that reaches to the middle of our garden and they have a creek that has no end. We have imported lanterns in our garden and they have the stars at night. Our patio reaches to the front yard and they have the whole horizon. We have a small piece of land to live on and they have fields that go beyond our sight. We have servants who serve us, but they serve others. We buy our food, but they grow theirs. We have walls around our property to protect us, they have friends to protect them."

The boy's father was speechless. Then his son added, "It showed me just how poor we really are."

Too many times we forget what we have and concentrate on what we don't have. What is one person's worthless object is another's prize possession. It is all based on one's perspective. Sometimes it takes the perspective of a child to remind us what's important.

Միջին դպրոց. Առցանց դասընթաց

Անցյալ դասի առաջադրանքն էր լսել մինչև 2-րդ բուլետի վերը, գրի առնել և թարգմանել հայերեն: Այս առաջադրանքը շատ լավ էր կատարել Աշոտ Հովհաննիսյանը:

Այսօրվա առաջադրանքը.

Շարունակում եք լսել երկխոսությունները 2-րդ բուլետից հետո, երբ սկսում են խոսել

ներգադրյալների խնդիրների մասին մինչև 4-րդ թույլ. 10 վայրկյանը: Գրի առնել ամբողջ տեքստը և թարգմանել հայերեն:

https://www.youtube.com/watch?time_continue=283&v=Zllk1JEJYF0

Ավագ դպրոց. Ուղղակի – անուղղակի խոսք (շարունակություն)

Ուղղակի խոսքի փոխակերպումը անուղղակիի

(Շարունակություն)

Ո՞ր դեպքերում են լինում շեղումներ կանոններից:

Երբ ուղղակի խոսքում համընդհանուր ճշմարտություն է ասվում, ապա ներկա ժամանակը չի փոխվում անցյալի:

The teacher said: “The Earth is the third planet in the Solar System.” (Երկիրը Արեգակնային համակարգության երրորդ մոլորակն է:)

The teacher said that the Earth is the third planet in the Solar System.

The teacher said: “Moscow is the capital city of Russia.” The teacher said that Moscow is the capital city of Russia.

Եթե ուղղակի խոսքում երկրորդ տիպի պայմանական նախադասություն է, ապա ժամանակները մնում են անփոփոխ:

She said: “If you were my husband I would give you poison.” She said that if were her husband she would give me poison.

I said: “If you were my wife I would take that poison with pleasure.” I said that if she were my wife I would take that poison with pleasure.

Եթե ուղղակի խոսքում մի քանի իրար հաջորդող անցյալ ժամանակով կազմված նախադասություններ կան, ապա Past perfect է դառնում միայն առաջինը:

He said: “Last night I came home, switched on the light and saw a stranger sleeping on the sofa.”

He said that had come home the previous night and saw a stranger sleeping on the sofa.

Հետաքրքիր այլ մանրամասնություններ

Երբ ուղղակի խոսքում երկու առանձին պատմողական նախադասություն կա, պետք է դրանք կապել այսպես՝ ...and adds that... ,...and added that... (...և ավելացնում է, որ..., ...և ավելացրեց, որ...)

He said: “I am tired. I want to go to bed.” He said that he was tired and added that he wanted to go to bed.

Երբ ուղղակի խոսքի մի նախադասությունը պատմողական է, իսկ մյուսը՝ հարցական, ապա պետք է դրանք կապել իրար այսպես՝ ...and asks if... , եթե հարցը ընդհանուր է և ...and asks when (why, where...)..., եթե հատուկ հարցի հետ գործ ունենք:

She said to me: “I know that you were not at home last night. Where were you?” She told me that she knew I hadn’t been at home the previous night and asked where I had been.

Եթե ուղղակի խոսքում ասվում է «I am sorry, I have lost your book.», ապա պետք է օգտագործել «apologize-ներողություն խնդրել» բառը:

He apologized to me for having lost my book.

Ուղղակի խոսքը անուղղակիի վերածելիս հաճախ են գործածվում այս բառերն ու բառակապակցությունները **tell** և **ask** բառերի փոխարեն՝ ...advise-խորհուրդ տալ, warn-նախազգուշացնել, demand-պահանջել, insist-պնդել, declare-հայտարարել, want to know-ուզենալ իմանալ, wonder-ուզենալ իմանալ և այլ նմանատիպ բառեր և բառակապակցություններ:

He said, "Where are you from?" He wondered where I was from.

Mother said, "Beware of coming trains in this place." Mother warned me against coming trains in that place.

Առաջադրանք

Ուղղակի խոսքը փոխակերպեք անուղղակիի. **Turn the direct speech into indirect.**

She said to me: "I don't remember where I put my mobile phone. Have you seen it?"

The teacher said: "Tomorrow you will take your final test. It will be better if you revise the grammar rules."

The teacher said: "The River Volga flows into the Caspian Sea."

He said: "I did everything as you said. I turned off the lights, turned off the gas, and locked the door."

She said, : "I am sorry. I broke your mobile phone."

Mother said: "Nick, you should wash your hands before having a meal." Խորհուրդ է տալիս:

He took the loud speaker and said: "You are free and proud citizens of Armenia."

Հայտարարում է:

He said: "When are you going to take your next exam?" Նա ուզում էր իմանալ, թե երբ...

Ավագ դպրոց. Ուրիշի ուղղակի խոսքի փոխակերպումը անուղղակիի

Ուրիշի ուղղակի խոսքի փոխակերպումը անուղղակիի

Սովորում ենք առանց տեսության՝ միայն ուսումնասիրելով տրված օրինակները: Կարևոր տեղերը ընդգծված են:

Երբ հեղինակի խոսքը ներկա ժամանակում է:

Aram says: "I want to help you." Aram says that he wants to help me.

Aram says **to me**: "I want to help you." Aram **tells me** that he wants to help me.

Aram says: "I wanted to help you yesterday but I didn't have time." Aram says that he wanted to help me yesterday but he didn't have time.

Aram says: "**Do** you want me to help you?" Aram **asks if** I want him to help me.

Aram says: "**Where** did you meet your teacher?" Aram **asks where** I met my teacher.

Aram says **to me**: “Where did you meet your teacher” Aram **asks me where** I met my teacher.

Aram says **to me**: “**Did** you meet your teacher in the classroom **or** at the bus stop?”

Aram **asks me whether I met** my teacher in the classroom or at the bus stop.

He says to me: “Help me **please**.” He **asks me to help** him.

He says to me: “**Go out** of the room.” He **tells me to go out** of the room.

He says to me: “Don’t go out without your hat on. It is windy outside.” He tells me not to go out without my hat on as it is windy outside.

Երբ հեղինակի խոսքը անցյալ ժամանակում է.

He **said**: “I **want** to help you.” He said that he **wanted** to help me.

He **said to me**: “I **saw** an interesting film **yesterday**.” He **told me** that he **had seen** an interesting film the **day before**.

“Which is your permanent address?” asked the interviewer. The interviewer asked which was my permanent address.

“What do you usually **do** in the evenings?”, the teacher asked. The teacher asked what I usually **did** in the evenings. Հարցի «do» օժանդակ բայը վերանում է, որովհետև անուղղակի խոսքում նախադասությունը արդեն պատմողական է դառնում:

Վոկալիսություններ, երբ հեղինակի խոսքը անցյալ ժամանակում է

now – then

here – there

at present – then

was/were – had been

go – went

went – had gone

will – would

would – would

yesterday – the day before կամ the previous day

tomorrow – the next day

in two days – two days later

two days ago – two days before

last week – the previous week

may – might

might – might

should – should

Առաջադրանք

Turn into indirect speech

1. He said: “I have chosen my course.”
2. He said to me: “Will you take me to your office tomorrow?”

3. He says to me: "Will you take me to your office tomorrow?"
4. "I'll wait for you here", she said.
5. The captain said to the sailor: "Raise the flag."
6. She asked him: "How many umbrellas did you take to the umbrella maker's shop yesterday?"
7. She asks him: "How many umbrellas did you take to the umbrella maker's shop yesterday?"
8. "We have a lift but very often it doesn't work", they said.
9. He said: "I'll join you as soon as I am ready."
10. "What do you think of the canteen coffee?", asked Peter.
11. "What do you think of the canteen coffee?", asks Peter.
12. He said to me: "Don't lock the door."
13. "Don't watch late night horror films", said Mother.
14. "Where is the ticket office?", asked Mrs Jones.
15. Peter said: "My father will come to the school tomorrow."
16. He said: "I sent him a message last week."
17. He asked Jane: "Why don't you come in time?"
18. Tom said: "Everything will be ready in two weeks."
19. She says: "I think the weather will change tomorrow."
20. She said: "I think the weather will change tomorrow."

Միջին դպրոց. Լսելով ընկալելու կարողության զարգացում

Շատ կարևոր է լսելով հասկանալու վարժանքը: Ձեզ եմ ներկայացնում լսելով հասկանալու համար նախատեսված դաս: **Լսեք մինչև երկրորդ բուլետի սկիզբը:** Լսելու ժամանակ դադար տվեք և աշխատեք կրկնել ասված նախադասությունները: Եթե որևէ բառ չեք հասկանում, կարող եք նայել բառարանում: Տեքստը երկու անգամ լսելուց հետո սկսեք թարգմանել այն: Դադար տվեք յուրաքանչյուր նախադասությունը էկրանին հայտնվելուն պես: Գրի առեք նախադասությունը և թարգմանեք այն հայերեն:

Ձեր առաջադրանքն է. լսել, գրի առնել բոլոր նախադասությունները և թարգմանել դրանք հայերեն:

https://www.youtube.com/watch?time_continue=303&v=Zllk1JEJYF0

Միջին դպրոց. My Hometown

Our previous lesson was about describing people. Today's lesson is about the place where we live.

I live in Yerevan. It is the capital city of the Republic of Armenia. Although Yerevan is an ancient city it looks like a newly built one. They say that Yerevan is 2800 years old but you can hardly find a house which is more than 100 years old. Anyway, I love Yerevan. The population of Yerevan is more than one million. The center of the city is Republican Square. It is considered to be one of the most beautiful squares in the world. It has a pool with tens of dancing fountains with light effects. One can also admire the Opera House which is not far from Republican Square. In front of the Opera House, there is a square which has two names: Theatrical Square and Freedom Square. There are a lot of public gardens in Yerevan. Tourists say that, first of all, they are impressed by the great number of fountains of drinkable water everywhere in the city. They are also impressed by the friendly atmosphere in our city. Artem Kirakosyan and Ashot Hovhannisyan, can you describe the place where you are living now? I will publish your descriptions on the English page of our school website.

Ավագ դպրոց. Ժամանակների համաձայնեցումը

Ժամանակների համաձայնեցումը.

Երբ գլխավոր նախադասությունը ներկա ժամանակում է, ժամանակների համաձայնեցման անհրաժեշտություն չկա: Անգլերեն նախադասության թարգմանությունը հայերեն նույն ժամանակներով է կատարվում:

He **knows** that everybody **will agree** with him. Նա **գիտի**, որ բոլորը **կհամաձայնվեն** իր հետ: She **is sure** that the plane **took off** on time. Նա **համոզված է**, որ ինքնաթիռը ժամանակին **թռավ**:

I **know** that you **have read** a great number of books. Ես **գիտեմ**, որ դու մեծ քանակի գրքեր **ես կարդացել**:

Երբ գլխավոր նախադասությունը անցյալ ժամանակում է, անհրաժեշտ է համաձայնեցնել բայական ժամանակները:

1. Անգլերենի երկրորդական նախադասությունը չի կարող լինել Simple Present, Simple Future, Present Perfect, Present Continuous ժամանակներում:

He **knew** that everybody **would agree** with him. Նա **գիտեր**, որ բոլորը **կհամաձայնվեն** իր հետ:

2. The mother **knew** that her child **was playing** with the puppy in the next room.

Մայրիկը **գիտեր**, որ իր երեխան **խաղում է** շնիկի հետ կողքի սենյակում:

3. I **was sure** that he **had passed** the exam. Ես **համոզված էի**, որ նա **հանձնել է** իր քննությունը:

4. I **asked** her if she **wanted** to drink a cup of coffee. Ես **հարցրեցի** նրան, թե արդյոք նա **ուզում է** մի գավաթ սուրճ խմել:

Բացառություն.

Եթե երկրորդական նախադասությունը համընդհանուր ճշմարտություն է, ապա այն մնում է Simple Present ժամանակում՝ նույնիսկ, եթե գլխավոր նախադասությունը անցյալ ժամանակում է:

The teacher **said** that the Earth **moves** round the Sun. Ուսուցիչն **ասաց**, որ երկիրը **պտտվում է** արեգակի շուրջը:

Translate the following sentences into English.

1. Նա ինձ ասաց, որ ուզում է Ամերիկա մեկնել:
2. Թոմը համոզված էր, որ բոլորը սիրում և հարգում են իրենց նոր ուսուցչին:
3. Ես գիտեի, որ դու կհավանես այդ ֆիլմը:
4. Ես գիտեմ, որ դու կհավանես այդ ֆիլմը:
5. Ես համոզված էի, որ նրանք չեն ուշանա:
6. Ես համոզված եմ, որ նրանք չեն ուշանա:
7. Սա ամենահետաքրքիր պատմությունն է, որ ես երբևէ լսել եմ:
8. Դա ամենահետաքրքիր պատմությունն էր, որը ես երբևէ լսել էի:
9. Նա հարցնում է ինձ, թե ես քանի սխալ եմ արել:
10. Նա հարցրեց ինձ, թե ես քանի սխալ եմ արել:
11. Նա ինձ ասաց, որ կօգնի ինձ:
12. Նա ասում է ինձ, որ կօգնի ինձ:
13. Նա ասում է, որ շատ գրքեր է կարդացել:
14. Նա սաց, որ շատ գրքեր է կարդացել:
15. Ես համոզված էի, որ նրանք աշխատում են և ներս չմտա:

Միջին դպրոց. Անձի արտաքինի և ներքինի նկարագրությունը

Անձի արտաքին և ներքին նկարագիրը

What does he look like? – Ինչպիսի՞ն է նա արտաքնապես (հասակը, մաշկի և մազերի գույնը, գե՞ր է, թե՞ նիհար, հագուստի ոճը):

tall – բարձրահասակ, short-ցածրահասակ, slim- հաճելիորեն նիհար, plump-հաճելիորեն գեղ, fat-գեղ, thin-նիհար, be of light complexion-բաց գույնի մաշկով, be of dark complexion-մուգ գույնի մաշկով, brown eyes-, light brown hair-բաց շագանակագույն մազեր, dark brown hair-մուգ շագանակագույն մազեր, sports clothes-սպորտային հագուստ, jeans-, shorts-, T-shirt-, suit-կոստյում, trousers-տաբատ, jacket -բաճկոն

What is he like? – Ինչպիսի՞ն է նրա ներքինը (զգացմունքայնությունը, բնավորության գծերը, հետաքրքրությունները, նպատակները, ձգտումները):

sensitive-զգայուն, easy going-հեշտ առնչվող, sociable-հեշտ շփվող, self-confident- ինքնավստահ, indecisive-ոչ վճռական, optimistic-լավատես, pessimistic-վատատես, talkative- շատախոս, outgoing-շատ դուրս գնացող, reserved-ներամփոփ, interested-հետաքրքրասեր, indifferent-անտարբեր, honest-ազնիվ, liar-սուտասան, imaginative-երևակայող, creative- ստեղծագործող...,

Joe wants to find a penfriend on the Internet. Read Joe's description of himself and write down yours. Ջոուն ուզում է հաղորդակցվել համացանցով իր հասակակցի հետ: կարդացեք նրա նամակը, որտեղ նա ինքն իրեն է նկարագրում և գրեք ձերը:

Hi! My name is Joe. I am 15 years old. I am from Newcastle which is in the North of England. I am a student. I am not very tall and not short. I am neither fat nor thin. I have light brown hair and grey eyes. I am fond of wearing sports clothes. I am a sociable boy. I have got very good friends. I am an optimistic boy. In fact I never get upset. I like listening to rock music. I also like to watch action films. When I leave school I want to continue my studies at London University. I want to become a doctor. Will you tell me about yourself?

Ավագ դպրոց. Past Perfect

The Past Perfect ժամանակաձևի կազմությունը և գործածումը
Կազմությունը բոլոր դեմքերի համար նույնն է՝ had + բայի երրորդ ձևը
I (you, he, she it, we, you, they) had eaten. Ես կերել էի:

Had he eaten? He hadn't eaten.

Ցույց է տալիս մի գործողություն, որը կատարվել է նախքան մի պահ անցյալում: Անցյալի այդ պահը կարող է արտահայտվել կամ բառակապակցություններով՝ by 6 o'clock yesterday-մինչև երեկ ժամը 6-ը, by last Sunday-մինչև անցյալ կիրակի, by the end of last year-մինչև անցյալ տարվա վերջը:

Ես ավարտել էի այդ աշխատանքը մինչև անցյալ ուրբաթ: I had finished that work by last Friday.

Մենք հանձնել էինք մեր քննությունները մինչև ամառվա սկիզբը: We had taken our examinations by the beginning of summer.

Անցյալի այդ պահը կարող է արտահայտվել նաև մեկ այլ նախադասությամբ, որը անցյալ ժամանակում է:

Երբ նա նորից զանգահարեց ինձ, ես կատարել էի առաջադրանքը: When he telephoned me again, I had done the task.

Նա ասաց, որ կարդացել է այդ գիրքը: He said that he had read that book.

Նախքան ֆիլմը դիտելը նա կարդացել էր այդ վեպը: She had read the novel before she saw the film.

Նա սկսեց թարգմանել բանաստեղծությունը հայերեն, մի քանի բառ բառարանում նայելուց հետո: He began translating the poem into Armenian after he had looked up some words in the dictionary.

Նա չէր պառկում քնելու մինչև չպատասխաներ բոլոր նամակներին: She didn't go to bed until she had answered all the letters.

Առաջադրանք 1.

Բացել փակագծերը՝ բայերը գործածելով կամ Simple Past, կամ՝ Past Perfect ժամանակաձևերում:

1. The teacher (to check) our essays by last Saturday.
2. She opened the door and (to see) that someone (to turn) everything upside down.
3. Tom (not to go) to bed until he (to clean) his teeth.
4. She (to say) that she (to see) that film (not to want) to see it again.
5. When I (to look) at him I (to think) that I (to meet) him somewhere before.
6. We (not to have) breakfast when she (to arrive.)
7. We couldn't pass the border because we (to leave) our passports at home.
8. After he (to read) all the names on the list, he realized that he (not to pass) the test.
9. When she (to come) home it (to seem) to him that something bad (to happen).
10. When I (to arrive) at the airport, I (to discover) that I (to forget) to bring the passport.

Թարգմանել անգլերեն

1. Երբ հասա կայարան, հիշեցի, որ մոռացել եմ վերցնել իմ անձնագիրը:
2. Երեխան սովորաբար չէր քնում, մինչև հեքիաթ չպատմեին:
3. Նա ավարտել էր տեքստի թարգմանությունը մինչև երեկոյան ժամը 7-ը:
4. Սիրանուշը շատ էր կարդացել Եգիպտոսի մասին նախքան այնտեղ մեկնելը:
5. Նա հասկացավ ամեն ինչ, նամակը մի քանի անգամ կարդալուց հետո:
6. Ուսուցիչն ասաց, որ ստուգել է մեր շարադրությունները:
7. Ֆիլմն այնքան անհետաքրքիր էր, որ բոլորը լքել էին դահլիճը, նախքան դրա վերջանալը:
8. Նրանք չկարողացան շարունակել իրենց ճամփորդությունը, որովհետև ծախսել էին իրենց ողջ գումարը:
9. Նրանք հրաժարվեցին որևէ բան ուտել, քանի որ արդեն ճաշել էին:
10. Դու ասացի՞ր նրան, որ պատասխանել ես իր նամակին:

Միջին դպրոց. Simple past

Simple Past (Past Indefinite) ժամանակաձևի կազմությունը

Անգլերենի բայերը լինում են կանոնավոր և անկանոն:

Կանոնավոր բայերի վրա ավելանում է ed վերջավորությունը:

I work every day. I worked yesterday.

She plays basket-ball every Sunday. She played basket-ball last Sunday

Եթե բայը վերջանում է y տառով, որին նախորդում է բաղաձայն, ապա՝ study – studied, copy – copied: Եթե բայը վերջանում է y տառով, որին նախորդում է ձայնավոր, ապա՝ play – played, stay – stayed

I study Armenian Literature. I studied Armenian Literature last year.

Բոլոր դեմքերի հետ նույն կազմությունն է:

I (you, he, she, we, you, they, Aram, the men) worked until 7 pm yesterday.

Did (you, he, she, we, you, they, Aram, the men,) work until 7 pm yesterday?

I (you, he, she, we, you, they, Aram, the men,) didn't work until 7 pm yesterday.

The students asked questions to the teacher yesterday.

Ընդհանուր հարց

Did the students ask questions to the teacher yesterday?

Հատուկ հարցեր

Who asked questions to the teacher yesterday?

What did the students do yesterday?

What did the students ask to the teacher yesterday?

When did the students ask questions to the teacher?

Այլընտրանքային հարցեր

Did the students ask questions to the teacher or the principal?

Did the students ask questions to the teacher yesterday or two days ago?

Անջատական հարց

The students asked questions to the teacher yesterday, didn't they?

«Be – լինել» բայը անկանոն է: Անցյալի ձևերն են՝

I was

You were

He, she, it, Aram, –was

We, you, they – were

I was in Tsaghkadzor last summer. Ես Ծաղկաձորում էի անցյալ ամռանը:

Ահա ամենահաճախ հանդիպող կանոնավոր բայերը՝ copy – պատճենել, copy out – դուրս գրել, study – սովորել, ուսումնասիրել, want – ուզենալ, inform – տեղեկացնել, work – աշխատել, stay – մնալ, live – ապրել, like – հավանել, դուրը գալ, love – սիրել, walk – քայլել, smoke – ծխել, change – փոխել, translate – թարգմանել, try – փորձել, try on – հագուստը փորձել, talk – զրուցել, stop – դադարել, դադարեցնել, continue – շարունակել, ask – հարցնել, show – ցույց տալ, enter – մտնել ներս, մուտքագրել, open – բացել, close – փակել, hand – հանձնել, call – զանգել, կանչել, press – սեղմել, ճնշել, comb – սանրել, agree – համաձայնվել, disagree – չհամաձայնվել, arrive – ժամանել

Ահա անցյալ ժամանակով մի տեքստ, որտեղ գործածված են կանոնավոր բայեր:

Last Sunday

Last Sunday evening I was very tired. I stayed at home all day long. I copied the new text and copied out the new words. Then I studied all the new words. At 1 o'clock I wanted to go out but my friend called me and informed me that he wanted to come to my place. He wanted to work with me. We worked together for 5 hours. We translated 3 texts from English into Armenian.

He stayed at my place until 6 pm. I didn't like it. I wanted to have a rest. Then at 6 o'clock he asked me to go out with him. I agreed. We walked in the streets. Then he wanted to go to a store to buy clothes. We entered a store. At the men's clothes department he tried on two shirts and jeans. The jeans were loose on him and he asked the salesgirl to give him a size smaller. He tried on the jeans but this time they were tight on him. Finally he didn't buy anything. When I arrived home it was already 9 pm. It was time to watch the news on TV but I was hungry. I opened the fridge and closed it. There was nothing to eat. It was time to go to bed.

Հարցեր տեքստին

Questions

How did you feel last Sunday evening?

Why were you tired?

What did you do?

Did you copy out the whole text?

What did you study?

What did you want to do at 1 o'clock?

Who called (telephoned) you?

What did your friend inform you?

How long did you work together?

Why didn't you like it?

What did he ask you to do at 6 o'clock?

Where did you go?

What clothes did he try on?

Did the Jeans fit him?

Did he buy anything?

What time was it when you arrived home?

Did you eat anything?

Ավագ դպրոց. Անգլերենի մոդալ բայերի համարժեքները

Անգլերենի մոդալ բայերի համարժեքները

Can – կարողանալ անցյալի ձևը՝ *could*, որը հայերեն է թարգմանվում «կարողանում էի, կարողանում էր...»: Իսկ ինչպե՞ս կլինեն «կարողացա, կարողացավ...» ձևերը: Այս դեպքում արդեն գործածվում է «**to be able to do**» համարժեքը:

I could swim when I was 8. – Ես կարողանում էի լողալ, երբ 8 տարեկան էի:

I was able to swim across that river. Ես կարողացա լողալով անցնել այդ գետը:

to be able to do ձևը գործածվում է նաև այլ ժամանակների համար:

Ես կկարողանամ լուծել այս խնդիրը: – I will be able to solve that problem.

Ես կարողացել եմ լուծել այդ խնդիրը: I have been able to solve that problem:

may – արտահայտում է թույլտվություն և հիմնականում գործածվում է ներկա ժամանակում:

You may call me up at any time. Դու կարող ես զանգել ինձ ցանկացած ժամանակ:

Անցյալի ձևը «*might*», որը թույլտվության իմաստով գործածվում է միայն աննուղղակի խոսքում:

Նա ասաց, որ կարող եմ զանգել իրեն ցանկացած ժամանակ: He said that I might call him up at any time.

to be allowed to do ձևն է գործածվում այլ դեպքերում:

Քեզ կթույլատրեն մասնակցել այդ մրցույթին: You will be allowed to take part in that contest.

Քեզ թույլատրեցի՞ն մասնակցել այդ մրցույթին: Were you allowed to take part in that contest?

must – պետք է. ունի միայն ներկայի ձև՝ Մնացած այլ ժամանակների համար գործածվում է «**have to**» համարժեքը:

You must do that work. Դու պետք է անես այդ աշխատանքը:

Ես պետք է անեի (կամ՝ ստիպված էի անել) այդ աշխատանքը: I had to do that work:

Did you have to copy out the whole text? Դու ստիպվա՞ծ էիր ամբողջ տեքստը դուրս գրել:

Կարծում եմ, որ դու ստիպված կլինես ամբողջ տեքստը դուրս գրել: I think you will have to copy out the whole text.

«*must*»-ի երկրորդ համարժեքը «*needn't*»-է, որը նշանակում է՝ «կարիք չկա»:

You must copy out all the new words. Դու պետք է դուրս գրես բոլոր նոր բառերը:

You needn't copy out all the new words. Կարիք չկա դուրս գրել բոլոր նոր բառերը:

Շատ քիչ է օգտագործվում «*mustn't*» ժխտական ձևը, որը հրամայական ձևով է մի բան անելը արգելում: Օրինակ՝ «You mustn't smoke in the children's room»:

Առաջադրանք

I. Continue the sentence in English.

1. I had a pain in my knee և ես չէի կարողանում քայլել:
2. I had a headache և ես չկարողացա գնալ դպրոց:
3. I have a pain in my left foot և ես չեմ կարողանա մասնակցել մրցմանը: (take part in the competition.)
4. It is not difficult for me to solve this problem and I want to say that ես միշտ էլ կարողացել եմ լուծել այսպիսի խնդիրներ:

5. This is a very long text and կարիք չկա, որ դու թարգմանես ամբողջ տեքստը:
6. It is necessary for you to do it, դու պետք է թարգմանես այդ հոդվածը:
7. It will be necessary for you to prepare for the exam, այլապես ստիպված կլինես մնալ տանը արձակուրդների ժամանակ:
8. It was necessary for me to translate the article as ես ստիպված էի անել դա քրոջս համար:
9. Now you may go to the toilet but when the exam begins ձեզ չի թույլատրվի դուրս գնալ դասասենյակից:
10. When I asked my teacher for permission to leave the room, she said, որ ես կարող եմ դուրս գնալ սենյակից:

Միջին դպրոց. Simple Past and Present Perfect

Simple Past and Present Perfect

Կրկնենք Simple Past ժամանակին ուղեկցող բառերն ու բառակապակցությունները
 Yesterday, the day before yesterday, two months ago, in 1980, last week, the other day, in one's childhood, during the First World War, this morning,
 Simple Past կամ Past Indefinite ժամանակի կազմությունը

Present Perfect ժամանակի ուղեկցող բառերն ու բառակապակցություններն են՝

Already-արդեն,

He has already returned to Armenia. Նա արդեն վերադարձել է Հայաստան:

Just – հենց նոր

I have just finished my task. Ես հենց նոր եմ վերջացրել իմ առաջադրանքը:

Lately – վերջերս

He has bought a new left-wheel Japanese car lately. Նա վերջերս մի նոր ձախ ղեկով ճապոնական ավտոմեքենա է գնել:

for –

He has stayed at this hotel for 6 days. Նե 6 օր է մնում է այս հյուրանոցում:

Since– ի վեր

I haven't seen him since last Sunday. Ես նրան չեմ տեսել անցյալ կիրակիից ի վեր:

So far – մինչև հիմա

How many grammar mistakes have you made so far? Քանի՞ քերականական սխալներ ես արել մինչև հիմա:

Since when...?, երբվանի՞ց

Since when have you known her? Երբվանից ես ճանաչում նրան:

Never – երբեք

I have never seen such a horror film before. Երբեք նախկինում այսպիսի սարսափ ֆիլմ չեմ տեսել:

Ever – երբևէ

Have you ever seen such a horror film before?

Today, this month, this year, this week

I have translated two articles this month.

Գործածեք բայական ճիշտ ժամանակաձևը

1. Messi (to score) two goals at yesterday' match.
2. You (to make) any progress last week? Պետք է հարց տալ:
3. I (not to see) my teacher since last week.
4. What film you (to see) on TV today?
5. I never (to drink) milk with fish.
6. He (to crash) his car twice this year.
7. They (to come) to our office last week.
8. How many days you (to stay) at this hotel last year?
9. How many days you (to stay) at this hotel so far?
10. I already (to wash) up.

Թարգմանեք հետևյալ նախադասությունները անգլերեն

1. Մինչև հիմա ես միայն երկու ռուսերեն գիրք եմ կարդացել:
2. Քանի ռուսերեն գիրք կարդացիր անցյալ տարի:
3. Ես հենց նոր եմ վերադարձել աշխատանքից և հիմա ճաշում եմ:
4. Վերջերս մի հետաքրքիր ֆիլմ եմ դիտել:
5. Դուք այցելեցի՞ք Հնեվանքը, երբ Լոռիում էիք:
6. Երբևէ՞ ց եք ճանաչում պարոն Բրաունին:
7. Ես սովորեցի լողալ երբ 8 տարեկան էի:
8. Երկու օր առաջ հանդիպեցի իմ դասընկերոջը:

Ավագ դպրոց. Նման իմաստներ, բայց տարբեր գործածություններ ունեցող բառեր

Նման իմաստներով, բայց տարբեր գործածություններ ունեցող բառեր. Ուսումնասիրեք տրված բառերը և կազմեք ձեր նախադասությունները. յուրաքանչյուր բառով մեկ նախադասություն:

Ընդունել

receive – ընդունել հյուր

We receive guests almost every Saturday.

accept – ընդունել հրավեր, առաջարկություն
Yesterday we discussed and accepted your offer.

adopt – ընդունել օրենք, որոշում
The Parliament adopted a new of public education.

Բացի

except
All the teachers were present at the meeting except Ms. Parker.
except for
Except for Ms Parker all the teachers were present.

ջրանցք և նեղուց

Channel-նեղուց
The English Channel is 34 km long in its narrowest place.
Canal – ջրանցք
The Suez Canal connects the Mediterranean Sea to the Red Sea.

Ժամանել, գալ

The French actors arrived in Yerevan early this morning.
The French actors came to Yerevan to to take part in the Francophone activities.

ամսագիր

magazine – ամսագիր
There are articles about different spheres of our life in this magazine.
journal – ամսագիր
There are articles latest achievements in Chemistry in this journal.

շարունակել

go on doing something – շարունակել մի բան անելը
When the principal came in the teacher stopped speaking. When the principal went out the teacher went on speaking.

continue doing something – շարունակել մի բան անելը

I went to bed late in the evening and continued working early in the morning.

սագել

suit – սագել բոլոր առումներով

This coat suits you.

fit – լավ նստել վրան, ոչ մեծ ոչ փոքր լինել

The shoes fit me. They are neither loose nor tight on me.

go with –

Your Jeans don't go with your shirt and tie.

match – սագել գույնով

Your trousers don't match your shirt.

Միջին դպրոց. On a Rainy Day

On a Rainy Day

I woke up at 7 am. I went to the window and looked out. It was raining. I washed my hands and face and had breakfast. I put on my clothes and took one of my umbrellas but I saw that it was broken. We had five umbrellas at home. I took another umbrella. It was broken too. All my five umbrellas were broken. I decided to take all my five umbrellas to the umbrella maker. So I took all the five umbrellas and went out. I went to the umbrella maker's shop.

I gave the five umbrellas to the umbrella maker and said, "I will come for my umbrellas after my work at 6 o'clock." Then I went to the office to work. I worked until 1 o'clock. It was time to have lunch, and so I went to the cafe. I sat down at a table and ordered my lunch. When I was having my lunch a young and beautiful woman came up to my table and said, "May I sit at your table?" "Of course, you may." I was happy to have lunch with such a beautiful lady. She put her umbrella on a vacant chair and sat down at my table. I wanted to speak to her but I didn't know what to say. Then I said, "What nasty weather we are having today!" "Bernard Shaw once said that when people don't know what to speak about, they speak about weather." "Oh, yes, of course. Do you like rainy weather?" "No, I don't like rainy weather. I like my lunch and I want to eat it without speaking." "What a strict woman she is!", I thought. I finished my lunch, stood up, took the umbrella off the chair, said good-bye to her and wanted to leave. At that moment I heard her voice, "But it is my umbrella." "Oh, I am sorry. I took your umbrella by mistake. Sometimes I am so absent-minded." Then I left the cafe. I went to the office and worked until 6 o'clock. At 6 o'clock I stopped working, put on my jacket and went to the umbrella maker's shop. I took all my 5 umbrellas and went to the bus stop. I got on the bus, took a vacant seat, put all the 5 umbrellas on my knees and began to play a computer game with my smartphone. Suddenly I heard a woman's voice which seemed familiar to me, "Not a bad day for you." "I looked up and saw the same lady from the cafe." She was looking at my 5 umbrellas and smiling. She thought I was a thief specialized on umbrellas.

New words

Wake up – արթնանալ. ձևը՝ woke up

Go – գնալ, անցյալի ձևը՝ went

Put – դնել, put on – հագնել, անցյալի ձևը՝ put

Umbrella – անձրևանոց

Break – կոտրել, անցյալի ձևը՝ broke, երբորդ ձևը՝ broken – կոտրված

Take – վերցնել, անցյալի ձևը՝ took,

Another – մեկ ուրիշ

Too – նույնպես

Decide – որոշել

Make – պատրաստել,
 Maker – պատրաստող, սարքող
 Umbrella maker's shop – անձրևանոց վերանորոգողի արհեստանոց
 Give – տալ, անցյալի ձևը՝ gave
 Say – ասել, անցյալի ձևը՝ said
 Come – գալ, անցյալի ձևը՝ came
 Have – ունենալ, անցյալի ձևը՝ had
 Sit – նստել, անցյալի ձևը՝ sat
 May I ... կարելի՞ է...
 Order – պատվիրել, կանոնավոր բայ է
 Young – երիտասարդ
 Old – ծեր
 Vacant – ազատ, չգրադեցված
 Chair – աթոռ
 Nasty – զզվալի, վատ
 By mistake – սխալմամբ
 Hear – լսել, անցյալի ձևը՝ heard
 Absent-minded – ցրված
 Leave – թողնել, հեռանալ, անցյալի ձևը՝ left
 Knee – ծունկ
 Seem – թվալ, կանոնավոր բայ
 Familiar – ծանոթ
 It seems familiar to me – Թվում է, որ դա ինձ ծանոթ է:
 His face seems familiar to me – նրա դեմքը ծանոթ թվում ինձ
 Smile – ժպտալ
 Thief – գող, thieves – գողեր
 The same – նույնը
 Specialized – մասնագիտացված

Միջին և Ավագ դպրոցների համար. Համեմատական կառուցվածքներ

as + ածական + as -այնքան որքան.

Այս կառուցվածքով համեմատվում են միանման հատկանիշ ունեցող գոյականները:

Yerevan is as beautiful as Tbilisi. Երևանն այնքան գեղեցիկ է, որքան Թբիլիսին:

Echmiatsin is as far from Yerevan as Ashtarak. Էջմիածինն այնքան հեռու է Երևանից, որքան

Աշտարակը:

not so +ածական + as – ոչ այնքան, որքան

Gyumri is not so large as Yerevan. Գյումրին այնքան մեծ չէ, որքան Երևանը:

There are not so many old buildings in Yerevan as there are in Gyumri. Երևանում այնքան շատ հին շենքեր չկան, որքան Գյումրիում:

twice as big as – երկու անգամ ավելի մեծ, քան. three times (five times, ten times) as big as – երեք անգամ (հինգ անգամ, տասն անգամ) ավելի մեծ, քան

Moscow is about ten times as big as Yerevan. Մոսկվան մոտ տասն անգամ ավելի մեծ է, քան Երևանը:

There was three times as much snow in Tsaghkadzor last year than there is this year. Անցյալ տարի Ծաղկաձորում երեք անգամ ավելի շատ ձյուն կար, քան այս տարի:

the + ածականի համեմատական աստիճան + the + ածականի համեմատական աստիճան որքան ... այնքան

The sooner the better. Որքան շուտ, այնքան լավ:

The more books you read the more things you will learn: Որքան շատ գրքեր կարդաս, այնքան շատ բան կսովորես:

get + ածական – ածականին բայական իմաստ է տալիս:

black – սև — get black – սևանալ

short – կարճ — get short — կարճանալ, get shorter – ավելի կարճանալ

Առաջադրանք.

I. Translate into English

1. Վիեննան այնքան հին քաղաք չէ, որքան Հռոմը:
2. Արամը նույնքան բարձրահասակ է, որքան Դավիթը:
3. Իմ կարծիքով քիմիան այնքան հետաքրքիր չէ, որքան ֆիզիկան:
4. Քերականությունը այնքան հետաքրքիր է, որքան գրականությունը:
5. Անցյալ տարի մի քանի անգամ ավելի ցուրտ էր, քան այս տարի:
6. Իմ բանկային հաշվի (bank account) վրա երկու անգամ ավելի շատ փող կա, քան քո հաշվի վրա:
7. Որքան շատ ենք սովորում, այնքան շատ ենք իմանում
1. որքան շատ ենք իմանում, այնքան շատ ենք մոռանում Որքան շատ ենք մոռանում, այնքան քիչ ենք իմանում, Ինչու՞ սովորել: 8. Աշնանը օրերը կարճանում են, իսկ գիշերները՝ երկարում:
9. Գարնանը օրերը երկարում են, իսկ գիշերները՝ կարճանում:

Ավագ դպրոց. Ինչպե՞ս կապակցել երկու նախադասությունները who-ով, whom-ում, with whom-ում հետ, whose-ում, which-որը, որոնք բառերով:

Օրինակներ՝ սովորելու համար:

1.He is the boy. He can speak four foreign languages. Նա այն տղան է: Նա կարող է խոսել չորս օտար լեզվով:

Նա այն տղան է, ով կարող է խոսել չորս օտար լեզվով:

He is the boy **who** can speak four foreign languages.

2.She is the girl. I meet her every morning. Նա այն աղջիկն է: Ես հանդիպում եմ նրան ամեն առավոտ:

Նա այն աղջիկն է, ում հանդիպում եմ ամեն առավոտ:

She is the girl **whom** I meet every morning.

3.This is the film. I enjoy watching it. Սա է այն ֆիլմը: Սա է այն ֆիլմը, որը ես բավականությամբ եմ դիտում:

This is the film **which** I enjoy watching.

Կատարեք առաջադրանքը: Օգտվելով վերը բերված օրինակներից՝ միացրեք երկու նախադասությունները:

1.This is the car. The mechanic repairs it every 3 years.

2.He is the man. I want to invite him to my birthday party.

3.She is the nurse. She looks after me.

4.They are the people. They can't speak Armenian well.

5.They are the trees. We water them twice a week.

6. He is the man. He goes fishing every Sunday.

7. She is the girl. Her father is the Minister of Defence.

8. They are the boys. We play football with them.

9. They are the girls. They are leaving for London on Sunday.

10. He is the teacher. I respect him.

Միջին դպրոց. Let's speak English

Let's speak English.

Պատասխանեք իմ հարցերին՝ խոսքում գործածելով sometimes-երբեմն, seldom-հազվադեպ, twice a week – շաբաթը երկու անգամ, often-հաճախ, every day – ամեն օր, today, tonight-այս երեկո, at the moment – տվյալ պահին: Արդյունքում կստացվի երկխոսություն:

Where are you going?

....

How often do you go to your music lessons?

....

Do you have time to go to the concerts or the theatre?

....

How long does your music lesson last?

....

What musical instrument do you play?

....

Do you always listen to classical music when you are at home?

....

I can see an earphone in your ear. What are you listening to?

....

What are your plans for this evening?

Ավագ և Միջին դպրոցներ. Simple Present or Present Progressive?

Հաճախ է պատահում, որ սովորողները երկրնորանքի առաջ են կանգնում. իրենց խոսքի մեջ գործածել Simple Present թե՛ Present Progressive (Present Continuous) ժամանակաձևը: Հայերենում ներկա անկատար ժամանակաձևը մեկն է, որը շփոթեցնում է հայ սովորողին:

Հայերեն նախադասությունը Simple Present

Present Continuous

Ամռանը մենք հաճախ Սևան We often go to Sevan in
ենք գնում: summer.

-Ուր եք գնում:

Where are you going?

-Սևան ենք գնում: Մեքենան

We are going to Sevan. The
car is waiting for us outside.

դրսում սպասում է:

Արևը ծագում է արևելքում: The sun rises in the East.

Հիմա մենք սպասում ենք

արևածագին

Now we are waiting for the
sunrise with our cameras.

Ֆոտոխցիկներով:

Look, the sun is rising from
behind those mountains.

-Նայի՛ր արևը ծագում է այն

սարերի ետևից:

Ամեն կիրակի նա լվանում է Every Sunday he washes his
իր ավտոմեքենան: car.

-Որտե՞ղ է Հակոբը:

Where is Hakob?

-Նա իր ավտոմեքենան է

լվանում:

He is washing his car.

Վաղը մենք գնում ենք

ուսումնական

ճամփորդության:

We are going on an
educational trip tomorrow.

He knows three foreign
languages.

Նա երեք օտար լեզու գիտի:

Ինչու՞ ես միշտ վերցնում իմ

հեռախոսը առանց իմ

թույլտվության:

Why are you always taking
my phone without my
permission?

Այդքան բարձրաձայն մի

Do not speak so loudly. I hear

խոսիր: Ես քեզ լավ եմ լսում: you well.

Խոսիր, ես քեզ լսում եմ:

Speak, I am listening to you.

Բացեք փակագծերը՝ օգտագործելով բայերի ճիշտ ժամանակաձևերը:

1. He usually (to water) these flowers once a week.
2. Where is he now? He (to water) the flowers in the garden.
3. She (to go swimming) every day?
4. We generally (to have) 6 lessons, but today we (to have) 7 lessons.
5. He always (to complain).
6. Do not switch off the radio. I (to listen) to the latest news.
7. You (to understand) me now?
8. What you (to see) in this picture?
9. I (to meet) my grandfather at the airport tonight.
10. Whenever she (to ask) such questions I can't answer any of them.

Translate the sentences into English.

1. Ե՞րբ եք մեկնում Հայաստանից: Ես ուզում եմ ձեզ ցույց տալ մի քանի տեսարժան վայր: (places of interest)
2. Ես չեմ հավատում ձեզ: Դուք ստում եք:
3. -Որտե՞ղ է պարոն Գրիգոր:
-Նա ճամփորդության մասին հաշվետվությունն (report) է գրում:
4. Ես ուզում եմ ձեզ լսել, բայց այստեղ աղմկոտ է և ես չեմ կարողանում ձեզ լսել:
5. Հաջորդ շաբաթ մենք Արատես ենք գնում:
6. Ի՞նչ եք խմում:
7. Ես սովորաբար սուրճ եմ խմում այս ժամին, բայց այսօր ցուրտ է և ես թեյ եմ խմում:

Ավագ և Միջին դպրոցներ. Անգլերենի բոլոր ժամանակաձևերը

Միլիոնավոր սովորողներ, մենք սկսում ենք սովորել անգլերենի բայական ժամանակաձևերը: Ուշադիր կարդացեք իմ բացատրությունները: Միանգամից մի անգեք առաջադրանքի կատարմանը: Մեր առաջին ժամանակաձևը Simple Present – ն է:

Simple Present

To be բայը	Am I a student?	
I am a student.	Are you a student?	
You are a student.	Is he a student?	I am not a student.
He is a student.	Is she a student?	He isn't a student.
She is a student.	Is it a dog?	They aren't students.

It is a dog.	Are we students?	
We are students.	Are you students?	
You are students.	Are they students?	
They are students.	Are they dogs?	
They are dogs.		
Այլ բայերը		
I usually get up at 7 am.	Do I usually get up at 7 am?	
You usually get up at 6:30 am.	Do you usually get up at 7 am?	I don't usually get up at 7 am.
He, she usually gets up at 7 am.	Does he usually get up at 7 am?	He, she doesn't usually get up at 7 am.
It usually eats meat.	Does it usually eat meat?	They don't usually get up at 7 am.
We, you, they usually get up at 7 am.	Do they usually get up at 7 am?	
	Հատուկ հարցեր	
	Who usually gets up at 7?	
	What does he usually do at 7?	
	What time does he usually get up?	
He usually gets up at 7.	Այլընտրանքային հարցեր	
	Does he usually get up at 7 or 8?	
	Անջատական հարց	
	He usually gets up at 7, doesn't he?	
Ուղեկցող բառերը	Դրանց տեղը	
	նախադասության մեջ	թարգմանությունը
	Ենթակայից հետո	
	He usually ...	
usually	Does he usually ...?	
	He doesn't usually ...	սովորաբար
	Ենթակայից հետո	
	She generally comes ...	
	Does she generally come ...?	
	She doesn't generally come ...	
generally	...	ընդհանրապես
	Կամ ենթակայից հետո կամ	
sometimes	նախադասության սկզբում	երբեմն

	They sometimes .. Sometimes they ...	
	Ենթակայից հետո I often ... Do I often ...?	
often	I don't often	հաճախ
	Ենթակայից հետո	
Frequently	Often-ի նման Ենթակայից հետո	հաճախ
	She seldom ...	Հազվադեպ
seldom		
rarely	Ենթակայից հետո Նախադասության սկզբում, իսկ հարցի դեպքում՝ նախադասության վերջում As a rule he doesn't come late. Does he come early as a rule?	հազվադեպ Որպես կանոն
As usual	Ենթակայից հետո Հարցի դեպքում never բառը դառնում է ever	
	He never comes late. Doesn't he ever come late?	
Never		

Every day, every week, every month, every year բառերը դրվում են նախադասության սկզբում կամ վերջում, իսկ հարցական նախադասություններում՝ միայն վերջում:

Թարգմանեք նախադասությունները անգլերեն

1. Թումը հազվադեպ է գիրք կարդում.
2. Թումը հաճախ է գնում օպերա:
3. Ջեյնը երբեմն թարգմանություններ է անում: (անել – to do)
4. Նա հաճախ է բառարան օգտագործում:
5. Մենք հաճախ ենք քաղաքից դուրս գնում (go to the country) ամռանը:
6. Ու՞ր եք դուք սովորաբար գնում ամռանը:

7. Որպես կանոն ես չեմ ուշանում իմ դասերից: (to be late for the lessons)
8. Հաճախ մենք չենք գիտակցում (realize) մեր սխալները:
9. Որպես կանոն, որտե՞ղ եք ճաշում: (have dinner)
10. Նա երբեք չի ստում: (to tell a lie)

Ավագ դպրոց. Gerund թե՞ Infinitive (շարունակություն)

Շարունակում ենք Gerund-ի կամ to մասնիկով անորոշ դերբայի գործածման մասին դասը:

like **և** **try** բայերից հետո կարող է գործածվել Gerund կամ անորոշ դերբայ:

I like reading. Ինձ դուր է գալիս կարդալը: (ընդհանրապես)

I like to read the poems written by Tumanyan. (գործածվում է անորոշ ձևը, երբ մասնավորեցնում ենք) Ես սիրում եմ կարդալ Թումանյանի բանաստեղծությունները:

He tried to raise the suitcase but it was too heavy. Նա փորձեց բարձրացնել ճամպրուկը, բայց այն չափազանց ծանր էր: (նա մի անգամ փորձեց)

He tried unlocking the door with the wrong key. Նա փորձում էր բացել դուռը սխալ բանակլիով: (նա մի քանի անգամ փորձեց)

help **և** **can't help**

He helped me to solve the problem. Նա ինձ օգնեց լուծել խնդիրը:

He can't help dancing when he hears that music. Նա չի կարողանում չափարել, երբ լսում է այդ երաժշտությունը:

need to do **և** **need doing**

I need to go home earlier today. Ինձ պետք է ավելի շուտ տուն գնալ այսօր:

The house needs repairing. Տունը կարիք ունի վերանորոգման:

Թարգմանեք հետևյալ նախադասությունները անգլերեն:

1. Այս բջջային հեռախոսը վերալիցքավորման կարիք ունի: (charge-լիցքավորել)
2. Ինձ պետք է մնալ տանը:
3. Երեխան չկարողացավ զսպել իր լացը: (cry-լացել)
4. Կարո՞ղ ես ինձ օգնել թարգմանել այս նախադասությունը:
5. Հենրիին սիրում է երգել:
6. Հենրիին սիրում է երգել, երբ աշխատում է տանը:
7. Փորձիր բացել դուռը տարբեր բանալիներով: Մի հուսահատվիր:
8. Փորձիր զանգել նրան: Նա անպայման կպատասխանի, եթե քաղաքում լինի:
9. Պատուհանները կեղտոտ են: Նրանք կարիք ունեն մաքրման:
10. Ես չկարողացա չասել նրան ճշմարտությունը:

Միջին դպրոց. Too, also, as well, either

too, also, as well, either – չորս բառ, որոնք բոլորն էլ նշանակում են «նույնպես»: Ինչպե՞ս ճիշտ օգտագործել դրանք:

too և as well բառերը դրվում են նախադասության վերջում և չեն օգտագործվում ժխտական նախադասություններում:

Vardan is a good swimmer. Hakob is a good swimmer too. Կամ՝ Hakob is a good swimmer as well.

«also» բառը դրվում է նախադասության ենթակայից հետո:

Vardan speaks English very well. Hakob also speaks English very well. Եթե նախադասության ստորոգյալը կազմված է to be բայով, ապա also բառը դրվում է to be բայից հետո:

Tom is a good dentist. Michael is also a good dentist.

either բառը «նույնպես» իմաստով օգտագործվում է միայն ժխտական նախադասություններում և դրվում է վերջում:

Jim isn't a good driver. Mike isn't a good driver either.

Առաջադրանք.

Օգտագործեք too, also և as well: Մկզբում արտագրեք տրված նախադասությունը, իսկ հետո գրեք նորը՝ ենթակա դարձնելով փակագծի միջինը:

1. Tim is a very good driver. (Sam)
2. Our teacher speaks English quite well. (My father)
3. They are clever students. (Susan)
4. Mike is a bad driver. (They)
5. Jim and Jack like playing basket-ball. (Andrew)
6. She doesn't drink tea in the mornings. (They)

Ներկայացրեք ձեր երկու ընկերներին անգլերեն՝ օգտագործելով too, also, as well և either բառերը:

Միջին դպրոց. ածականով և մակբայով նախադասություններ

Շատ հաճախ են սովորողները ածականներ գործածում իրենց նախադասություններում:

Օրինակ՝ «Shoghik is a beautiful girl. -Շողիկը գեղեցիկ աղջիկ է: Aram is a slow reader.

Արամը դանդաղ ընթերցող է»: Իսկ ինչպե՞ս կարելի է ասել. «Շողիկը գեղեցիկ է երգում»:

Այսինքն՝ ինչպե՞ս է կատարում գործողությունը: Եթե ուզում ենք ասել, թե ինչպես է նա կատարում գործողությունը, պետք է «beautiful» ածականի վրա ավելացնել ly մասնիկը:

Shoghik sings **beautifully**.

How does Shoghik sing? She sings beautifully

Vahag is a dangerous driver. Վահագը վտանգավոր վարորդ է:

Vahag drives dangerously. Վահագը վտանգավոր է վարում:

How does Vahag drive? He drives dangerously.

Առաջադրանք

Թարգմանել նախադասությունները անգլերեն.

1. Սուսանը հանդարտ (quiet) խոսող է:
2. Սուսանը հանդարտ է խոսում:
3. Լևոն Ջավախյանը գերազանց (excellent) գրող (writer) է:
4. Լևոն Ջավախյանը գերազանց է գրում:
5. Նրանք աղմկոտ (noisy) երեխաներ են:
6. Երեխաները աղմկոտ խաղում են բակում:
7. Հասմիկը վատ խոհարար է:
8. Հասմիկը վատ է պատրաստում (cook):

Միջին դպրոց. Որքան կարող եք տարբեր հարցեր տվեք տեքստի վերաբերյալ

Որքան կարող եք տարբեր տեսակի հարցեր տվեք տեքստի վերաբերյալ.

I study at the Middle School of “Mkhitar Sebastatsi” Educational Complex. I am a sixth-grade student. Every morning before classes we have a general morning training (Առավոտյան ընդհանուր պարապմունք) in the Marble Hall (մարմարյա սրահում). We sing and dance in the Marble Hall. Our lessons begin at 9:20. We usually have 5 or six lessons every day. We have a long break (դասամիջոց) after the 4th lesson. At break time we go to the school canteen (ճաշարան) and eat something.

Ավագ դպրոց. Gerund-ին նախորդող բայեր. անորոշ դերբային նախորդող բայեր

Անգլերենում կան բայեր, որոնցից հետո մեկ այլ բայն օգտագործվում է **ing** վերջավորությամբ, որոնց ասում են՝ **“Gerund”**:

Gerund-ին նախորդող բայերն են՝ –

admit – ընդունել

She *admitted taking* private lessons. – Նա ընդունեց, որ մասնավոր դասեր է ստանում:

avoid – խուսափել

I always *avoid meeting* the school headmaster. – Ես միշտ խուսափում եմ հանդիպել դպրոցի տնօրենին:

deny – ժխտել

She *denies using* a dictionary while translating the text into Russian. – Նա ժխտում է, որ բառարան է օգտագործել տեքստը ռուսերեն թարգմանելիս:

enjoy – բավականություն ստանալ, դուր գալ

I enjoy reading detective stories. – Ես բավականություն եմ ստանում դետեկտիվ պատմվածքներ կարդալով:

fancy – imagine – երևակայել, պատկերացնել

I can't even fancy jumping down from this height. – Ես նույնիսկ պատկերացնել չեմ կարող ցած թռչել այս բարձրությունից:

finish – վերջացնել

We finished working on the project. – Մենք վերջացրեցինք աշխատելը նախագծի վրա:

keep (on) – շարունակել մի բան անելը

He kept working on that book. – Նա շարունակեց աշխատել այդ գրքի վրա:

mind – դեմ լինել

I don't mind opening the window. – Ես դեմ չեմ պատուհանը բացելուն:

postpone – հետաձգել

They postponed leaving Armenia. – Նրանք հետաձգեցին Հայաստանից մեկնելը:

risk – ռիսկի դիմել

If you keep on going to the casino you will risk losing all your money. – Եթե շարունակես կազինո գնալ, դու ռիսկի կդիմես կորցնելու քո ամբողջ գումարը:

suggest – առաջարկել

I suggest going to the country. – Առաջարկում եմ գնալ քաղաքից դուրս:

Կան բայեր, որոնցից հետո մեկ այլ բայը գործածվում է իր անորոշ ձևով “to” մասնիկի հետ: Բայերի անորոշ ձևերին նախորդող բայերից են՝

afford – թույլ տալ (երբ մարդ ինքն իրեն է թույլ տալիս)

I can't afford to go to the restaurant every day. Ես չեմ կարող ինքս ինձ թույլ տալ ռեստորան գնալ ամեն օր:

agree – համաձայնվել

I agree to go with you. – Ես համաձայն եմ գնալ քո հետ:

arrange – պայմանավորվել

We arranged to meet at 15:00. – մենք պայմանավորվեցինք հանդիպել ժամը 15:00-ին:

decide – որոշել

They decided to stay at home because of rainy weather. – Նրանք որոշեցին տանը մնալ անձրևոտ եղանակի պատճառով:

fail – ձախողել մի բան անելը, չկարողանալ մի բան անել

They failed to meet at the station. – Նրանք չկարողացան հանդիպել կայարանում:

forget – մոռանալ

I forgot to do my homework. – Մոռացա տնային աշխատանքն անել:

hope – հույս ունենալ

I hope to see you soon.- Հույս ունեմ շուտով հանդիպել քեզ:

learn – սովորել

I learned to use my smartphone without anyone's help. Ես սովորեցի գործածել իմ սմարթֆոնը առանց որևէ մեկի օգնության:

manage – կարողանալ

We managed to get to the top of the mountain at 14:00.

offer – առաջարկել

I offered to help that elderly woman. Ես առաջարկեցի օգնել այդ տարեց կնոջը:

plan – պլանավորել մի բան անել, որոշել

We planned to meet them at the railway station. Մենք որոշեցինք նրանց դիմավորել երկաթգծի կայարանում:

promise – խոստանալ

They promised to help us. Նրանք խոստացան օգնել մեզ:

refuse – հրաժարվել

She refused to join our group. Նա հրաժարվեց միանալ մեր խմբին:

threaten – սպառնալ

They threatened to sue us. Նրանք սպառնացին դատի տալ մեզ:

Կան բայեր, որոնցից հետո կարող է գործածվել և Gerund, և անորոշ ձևը՝ to մասնիկով: Այս դեպքում փոխվում են իմաստները:

remember – հիշել

remember doing something – հիշել նախկինում մի բան անելը

remember to do something – հիշել, որ մի բան պետք է անել

I remember swimming in this canal when I was a child. Հիշում եմ, որ լողանում էի այս ջրանցքում, երբ երեխա էի:

Remember to take an umbrella with you. Չմոռանաս հովանոցը վերցնել:

stop-դադարեցնել, կանգնեցնել

stop doing something – դադարեցնել մի բան անելը

stop to do something – մի բան անելը դադարեցնել, որպեսզի մի այլ բան անել

Stop working. It's already lunchtime. Դադարեցրեք աշխատելը: Արդեն ճաշի ժամն է:

We stopped to have lunch. Մենք դադարեցրինք, որպեսզի ճաշենք:

regret – ափսոսալ, փոշմանել

regret doing something – փոշմանել նախկինում մի բան արածի համար

regret to do something – ափսոսանքով և չուզենալով մի բան անել

I regret leaving the party so early. – Փոշմանում եմ, որ այդքան վաղ դուրս եկա հավաքույթից:

I regret to tell you that you haven't passed the exam. – Ափսոսանքով եմ ասում, որ դուք չեք հանձնել քննությունը:

Առաջադրանք

Թարգմանել անգլերեն

1. Երեխան դադարեցրեց լացելը, երբ տեսավ իր մորը:
2. Ես առաջարկում եմ գնալ Արատես ուրբաթ օրը:
3. Մենք որոշեցինք մնալ տանը, քանի որ հոգնած էինք:

4. Նա միշտ խուսափում է նման սխալներ անելուց:
5. Չեմ կարող ինձ թույլ տալ նման թանկարժեք հեռախոս գնել:
6. Դուք կվերջացնեք աշխատելը նախագծի վրա մինչև հաջորդ ամիս:
7. Ես դեմ չեմ դուռը բաց թողնելուն:
8. Մենք պայմանավորվեցինք հանդիպել հաջորդ շաբաթ:
9. Ես խոստացա չլքել Հայաստանը: (leave Armenia)
10. Նա հույս ունի մի լավ աշխատանք գտնել:

Միջին դպրոցի համար. հարց տալու ձևերը (սեպտեմբերի 18-ին)

Սովորում ենք հարցեր տալու ձևերը ներկա ժամանակաձևում.

Օրինակներ.

We go to school in the mornings. He goes to school in the mornings.

Ընդհանուր հարց.

Do we go to school in the mornings? Does he go to school in the mornings?

Հատուկ հարցեր

Who goes to school in the mornings?

What do we do in the mornings? What does he do in the mornings?

Where do we go in the mornings? Where does he go in the mornings?

When do we go to school? When does he go to school?

Այլընտրանքային հարցեր.

Do we go to school in the mornings or in the evenings?

Does he go to school in the mornings or in the afternoons?

Հետևելով օրինակին՝ կազմեք այս նախադասություններին տրվող հարցերը.

We play football on Sundays.

She goes to her music lessons on Saturdays.

2018-2019 ուստարվա առաջին առաջադրանքը

Hello, dear students!

I am happy to tell you that I will be your English teacher. This is our first meeting at the beginning of the new 2018-2019 school-year. My last year's students already know how to

address me. The new students should also know that students usually address me as “Mr.Yura”.

I want to get to know my students better. So you are to answer these questions:

1. How long have you been learning English?
2. Can you assess (գնահատել) the level of your English?
3. What is difficult for you when learning English?
4. Have you ever read any adapted (հեշտացված՝ ոչ բնագիր) book in English?
5. In which country are you living now?
6. Have you got an educational blog? Write down your blog address.

Այս հարցերին անգլերեն պատասխանելուց հետո կարդացեք այս կազմակերպչական ուղերձը և հետևեք, որ կատարվեն դրանում նշված բոլոր կետերը:

1. Կատարած առաջադրանքները հրապարակեք ձեր բլոգներում և դրանց հղումները ուղարկեք ինձ՝ ganjalyan@mskh.am և Լիլիթ Գասպարյանին՝ L.Gasparyan@mskh.am
2. Եթե առաջադրանքները կատարելիս հարցեր են առաջանում, ապա գրեք ինձ: Նույն նամակը ուղղեք նաև Լիլիթ Գասպարյանին, որովհետև հեռավար ուսուցման կարգը դա է պահանջում:
3. Երբ ես ուղղեմ ձեր սխալները և բացատրություններ գրեմ, անպայման հրապարակեք իմ բացատրությունները ձեր բլոգներում և ուղղված առաջադրանքը նորից հրապարակեք ձեր բլոգում: Հրապարակելուց հետո հղումը նորից ուղարկեք ինձ և Լիլիթ Գասպարյանին:

Լսելով հասկանալը (2018-ի փետրվարի 22-ին)

Շատ կարևոր է լսելով հասկանալը: Ներկայացնում եմ Ջեյն Էյր վեպի ընթերցումը հեշտացված անգլերենով: Լսեք և աշխատեք հասկանալ միայն լսելով: Նրանք, ովքեր չեն կարողանում հասկանալ միայն լսելով, կարող են կարդալ տեքստը: Դա շատ է օգնում լսելով հասկանալուն: Մեկ ժամ 20 րոպե տևողությամբ տեսադասը կարող եք լսել 4 մասով՝ յուրաքանչյուր անգամ լսելով միայն 20 րոպե: Listening comprehension is very important. Here is the adapted version of the well-known novel Jane Eyre. Listen and try to understand. Those, who cannot understand, can read the text. It will help you very much. The video lessson lasts one hour and 20 minutes. You can divide it into 4 parts and every time listen to it for 20 minutes.

Դերբայներ և դերբայական դարձվածներ (2018-ի մարտի 1-ին)

Հայերենն իր ճկունությունը, խոսքի հակիրճությունը մեծապես կկորցնեք առանց իր դերբայների, դերբայական դարձվածներով նախադասությունների:

Ուսումնասիրեք և համեմատեք դերբայական դարձվածներով կազմված այս հայերեն և անգլերեն նախադասությունները:

1. Բալկում ֆուտբոլ **խաղացող** տղաներն իմ ընկերներն են:

The boys **playing** football in the yard are my friends.

Այն **պարող** աղջիկը իմ քույրն է:

That dancing girl is my sister.

2. Գիրք **կարդալիս** նա միշտ դուրս է գրում նոր բառերն ու արտահայտությունները:

While reading a book he always copies out the new words and expressions.

Վազելիս նա վայր ընկավ ու կոտրեց ոտքը:

While running he fell down and broke his leg.

3. Պատուհանի մոտ **կանգնած** կինը իմ ուսուցչուհին է:

The woman **standing** by the window is my teacher.

Կոտրված երկու աթոռը դրեք սենյակի անկյունում:

Put the two **broken** chairs in the corner of the room.

4. Փոքրիկ աղջիկը սենյակ մտավ **երգելով**:

The little girl came into the room **singing**.

Ուսուցիչն այդ հարցը տվեց **Ժպտալով**:

The teacher asked that question **smiling**.

5. **Հասնելով** տուն նա անմիջապես միացրեց հեռուստացույցը:

Arriving home he immediately turned on the TV set.

Տուն **հասնելուն պես** նա անմիջապես միացրեց հեռուստացույցը:

On arriving home he immediately turned on the TV set.

6. Դասերը **պատրաստելուց հետո** տղան դուրս գնաց խաղալու իր ընկերների հետ:

After doing his lessons the boy went out to play with his friends.

Ֆիլմը **դիտելուց հետո** մենք քննարկեցինք այն:

After watching the film we discussed it.

7. Պատասխանիր իմ հարցին **առանց** դասագիրքը **բացելու**:

Answer my question **without opening** the text-book.

Նա արեց դա **առանց մտածելու** հետևանքների մասին:

He did that **without thinking** about consequences.

8. **Չիմանալով** նրա նոր հասցեն մենք չկարողացանք այցելել նրան:

Not knowing his new address we couldn't visit him.

Չգտնելով նրան տանը ես գնացի նրանց պարտեզը:

Not finding him at home I went into their garden.

9. Դու կարող ես լավացնել լսելով ընկալելու կարողությունը անգլերեն ֆիլմեր **դիտելով**:

You can improve your listening comprehension **by watching** English films.

Դու կարող ես թարգմանել այս տեխնիկական տեքստը **օգտագործելով** «Google translator» ծրագիրը:

You can translate this technical text **by using** the program *Google translator*.

Օգտվելով վերը գրված օրինակներից, թարգմանե՛ք հետևյալ նախադասությունները անգլերեն.

1. Ովքե՞ր են այն (those) երգող աղջիկները:
2. Նայի՞ր այն վագոդ տղային:
3. Դպրոց գնալիս հանդիպեցի ընկերոջս:
4. Դու պետք է ուշադիր լինես փողոցն անցնելիս:
5. Քաղաքավարի չէ նստած մնալ (remain), երբ հյուր է ներս մտնում:
6. Վերցրե՛ք ստուգած (ստուգել – check) աշխատանքները:
7. Ջրված ծառերը թարմ տեսք ունեն:
8. Դերասանը բեմ դուրս եկավ պարելով:
9. Մի ստորագրի որևէ փաստաթուղթ՝ առանց կարդալու:
10. Չտեսնելով իր որդուն խաղահրապարակում, նա անհանգստացավ:
11. Կարող ե՞ք կարդալ այս դեղատոմսը (prescription)՝ օգտագործելով խոշորացույց (magnifying glass):
12. Դու կհասկանաս ամեն ինչ նամակը կարդալուց հետո: